

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1923 kl 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och in-
dragningsstaterna.*

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande elfte huvudtiteln.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o) I en inom första kammaren av herr *Bergqvist* jämte tre andra av kammarens ledamöter väckt motion nr 31 har hemställts, »att riksdagen ville besluta att åt f. d. lärarinnan vid folkskoleseminariets i Umeå övningsskola *Jenny Maria Norberg* bevilja en årlig pension av 2,200 kronor att utgå från och med den 1 juli 1923 samt för ändamålet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett anslag av 2,200 kronor.»

*Ang.
pension åt
f. d. lärarin-
nan vid folk-
skolesemi-
nariets i Umeå
övningsskola
Jenny Maria
Norberg.*

Av motionen med därtill hörande bilagor framgår, att lärarinnan *Norberg* varit anställd vid Umeå folkskoleseminarium dels såsom vikarie-
rände musiklärarinna under läsåret 1892—1893, dels såsom extra lära-
rinna i seminariets övningsskola under läsåren 1893—1899 och dels som
ordinarie övningsskollärarinna från och med den 1 juli 1899 till och med
den 12 november 1921, från vilken dag hon på egen begäran erhöll
avsked från sin befattning.

Rörande de omständigheter, som voro förknippade med avskeds-
tagandet, har i motionen lämnats följande redogörelse:

»Att hon från sistnämnda dag kom att skiljas från sin befattning vid se-
minariet berodde på ett av henne taget steg, vilket föranleddes av religiösa skäl.
Fröken *Norberg* hade nämligen under år 1920 blivit starkt påverkad av den s. k.
pingströrelsen och slutligen kommit till den uppfattningen, att hon icke kunde
kvarstå såsom medlem i svenska kyrkan. På grund härav tillkännagav hon, så-
som av bifogade prästbetyg inhämtats, för pastorsämbetet i Umeå stad den 21 de-
cember 1920 sin avsikt att utträda ur svenska kyrkan och övergå till de s. k. pingst-
Bihang till riksdagens protokoll 1923. 8 saml. 28 häft. (Nr 31.)

vännerna. Vid personlig inställelse hos pastorsämbetet den 22 februari 1921 anmälde hon, att hon fullföljde denna sin avsikt.

Enligt sin mening var hon nu lagligen utträdd ur svenska kyrkan. Med anmälan om detta förhållande anhöll hon emellertid hos Kungl. Maj:t om nådigt tillstånd att utan hinder härav få kvarstå i sin befattning. Denna anhållan blev dock avslagen av Kungl. Maj:t, som genom nådigt beslut den 21 oktober 1921 förklarade, att ansökningen icke kunde bifallas. Hon måste nu följaktligen avgå från sin befattning vid seminariet, och skolöverstyrelsen meddelade henne avsked den 13 november 1921.

Vid närmare eftertanke började hon därefter tvivla på, att hennes anmälan om utträde ur svenska kyrkan i själva verket skett på ett sådant sätt, att den kunnat ha någon laga verkan, då hon icke uppgivit sig ämna utträda till något egentligt trossamfund utan endast till pingstvännerna, som icke äro samfundsorganiserade utan blott utgöra en fri religiös riktning inom kyrkan. Detta gav henne anledning att under våren 1922 ingå till Kungl. Maj:t med en ny ansökning, däri hon anförde, att hon icke lagligen kunnat erhålla utträde ur statskyrkan, eftersom hon ej uppgivit eller ämnat ansluta sig till något lagligt erkänt trossamfund och i anledning därav anhöll att åter få inträda i sin tjänst. Den efter henne ledigblivna befattningen var då ännu icke besatt med ny innehavare.

Kungl. Maj:t lämnade emellertid genom nådigt beslut den 7 oktober 1922 ansökningen utan avseende.»

Beträffande frågan om pension åt lärarinnan Norberg hava motionärerna anført följande:

»Så som denna sak utvecklats sig har lärarinnan Norberg kommit i en mycket beklaglig ställning. Ehuru hon har bakom sig en mer än 29-årig med högsta tjänstgöringsbetyg vitsordad lärareverksamhet vid seminariet och därtill en genom bifogat intyg styrkt väl vitsordad nära 2-årig tjänstgöring som lärarinna vid Norrbottens läns landstings småskoleseminarium, kan hon efter vad som inträffat icke erhålla någon pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Då hon haft fattiga släktingar att hjälpa, har hon icke heller kunnat göra några besparingar. Följden är, att hon nu vid 55 års ålder står utblottad utan några existensmedel.

Här föreligger ett fall, där verkliga skäl synas förefinnas för riksdagen att träda reglerande emellan. Låt vara, att lärarinnan Norberg genom oförstånd själv vållat, att hon kommit i denna situation, så vore det likväl hårt, om hon efter omkring 30-årigt oförvitligt arbete i statens tjänst skulle gå förlustig den pension, som hon genom sin långa tjänstgöring i verkligheten har intjänat. Oavsett vilken uppfattning riksdagen må hysa om rättmätigheten i hennes omförmälda, av Kungl. Maj:t avslagna begäran att få återinträda i sin tjänst, torde dock riksdagen kunna i de anförda omständigheterna finna tillräckliga skäl att i någon form giva henne sitt stöd. Detta torde lämpligen böra ske genom beviljande av en skälig pension åt henne i likhet med vad i ett stort antal andra fall av olika anledningar skett.

Beträffande det belopp, som i sådant avseende kan ifrågasättas, må erinras därom att ordinarie övningslärare vid folkskoleseminarium enligt reglemente den 31 december 1919 för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. äger att

efter en tjänstetid av 33 år uppbära en pension, som utgår med $\frac{2}{3}$ av den fastställda avlöningen i högsta lönegraden. Då denna avlöning för övningsskollärarinna utgör 3,700 kronor, bör full pension för sådan lärarinna utgå med 2,466 kronor 66 öre.

Lärarynnan Norberg skulle emellertid icke kunnat erhålla full pension, då hon icke tjänstgjort fullt 33 år. Därest i hennes tjänstårsberäkning medtages den tid hon tjänstgjort som lärarinna vid landstingsseminariet i Norrbottens län, såsom tydligtvis torde böra ske, uppgå hennes sammanlagda tjänstår i runt tal till 30. Hon borde därför vid avgång från sin befattning under alla förhållanden varit berättigad till en avkortad pension, som svarat mot $\frac{30}{33}$ av hel pension och sålunda uppgått till omkring 2,240 kronor. Billigheten synes nu kräva, att ett ungefär motsvarande belopp beviljas henne av riksdagen som pension. Beloppet torde emellertid kunna avrundas nedåt till 2,200 kronor. Denna pension, som egentligen borde räknas från den dag hon avgick från sin tjänst, synes åtminstone böra beviljas henne från och med budgetåret 1923—1924.»

Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört skolöverstyrelsen och styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Skolöverstyrelsen har i sitt yttrande anfört följande:

Skolöverstyrelsen.

»Riktigheten av de i motionen lämnade uppgifterna rörande lärarinnan Norbergs tjänstgöringsförhållanden och avgång från befattningen vid folkskoleseminariets i Umeå övningsskola kan av överstyrelsen vitsordas. Överstyrelsen anser sig också hava grundad anledning såsom sin uppfattning uttala, att med hänsyn till Norbergs långa och förtjänstfulla verksamhet i statens tjänst och de särskilda omständigheter, under vilka hennes avgång från tjänsten ägt rum, synnerligen starka billighetsskäl föreligga att, på sätt motionärerna ifrågasatt, genom beviljande av pension förbättra den ekonomiskt bekymmersamma ställning, vari Norberg på grund av förekomna omständigheter blivit försatt. Vid sådant förhållande anser sig överstyrelsen böra på på det livligaste förorda bifall till motionen.»

Styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. har avgivit ett så lydande yttrande:

Styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

»Lärarynnan Norberg, som är född den 21 september 1868 samt tjänstgjort vid småskoleseminariet i Nederluleå nära 2 år och därefter från och med läsåret 1892—1893 till och med den 12 november 1921 vid folkskoleseminariet i Umeå, räknade således, då hon sistnämnda dag på egen begäran avgick från sin tjänst, 53 levnadsår och åtminstone i det närmaste 31 tjänstår. För hel tjänstepension, som för lärarinnan Norberg skulle hava utgjort kronor 2,466:67, erfordras enligt pensionsanstaltens reglemente den 31 december 1919, §§ 46 och 47, uppnådda 60 levads- och 33 tjänstår. Förutsättningarna för sådan pension förefinnes följaktligen icke och ej heller för genast börjande förtidspension enligt §§ 19 eller 49 i nämnda reglemente. Det återstår således endast rätt till s. k. uppskjuten pension enligt § 20. Denna pension börjar dock ej utgå förr än vid uppnådd pensions-

alder eller vid dessförinnan inträdd varaktig oförmåga till arbete (§ 31). Beloppet av denna pension, om den skulle börja utgå först vid pensionsåldern, skulle, enligt vad verkställd beräkning giver vid handen, uppgå till 135 kronor.

Av motionen och därvid fogade intyg framgår, att lärarinnan Norberg med synnerligen goda vitsord skött sin tjänst, som hon lämnade endast därför att hon trodde sig icke vara behörig kvarstå i densamma. Dessa hennes motiv vittna i varje fall om en erkännansvärd samvetsgrannhet i uppfattningen av lärarinnekallet. Vid sådant förhållande och då det förut ej sällan inträffat att riksdagen, när särskilda skäl kunnat åberopas, medgivit att pension, oaktat reglementsensliga förutsättningar därför ej varit för handen, ändock fått åtnjutas, finner anstalten, att riksdagen även här bör kunna träda emellan och hjälpa henne i den brydsamma situation, i vilken hon under nämnda omständigheter råkat, och således tilldelas henne pension till det belopp, som i motionen föreslagits, antingen så att pensionen utgår av statsmedel eller ock, om detta skulle anses lämpligare, att den utgår från pensionsanstalten, i vilket sistnämnda fall något särskilt anslag ej kan behöva för ändamålet anvisas. Härvid borde, om det förstnämnda alternativet väljes, föreskrivas antingen att pensionen skall, om och när lärarinnan kommer i åtnjutande av uppskjuten pension från anstalten, minskas med det belopp, vartill den uppskjutna pensionen kommer att uppgå, eller ock att sådan pension ej skall till henne utgå. Väljes däremot det senare alternativet, erfordras ej dylik föreskrift, enär i sådant fall rätten till uppskjuten pension, jämlikt § 20:1:b) i anstaltens reglemente, komme att utan vidare bortfalla.»

Statskontoret.

Statskontoret har för egen del yttrat:

»Såsom skolöverstyrelsen liksom direktionen över statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. framhållit, föreligga särskilda billighetsskäl för beredande av understöd åt förra övningsskolläraryn Jenny Maria Norberg, och vill statskontoret för sin del i valet mellan de av nämnda direktion ifrågasatta alternativen förorda, att understödet anvisas att utgå från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.»

Utskottet.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår, kan lärarinnan Norberg icke göra gällande någon laglig rätt till pension i vanlig ordning, då hon på egen begäran erhållit avsked från sin befattning före uppnående av föreskriven pensionsålder. Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som varit förknippade med hennes avskedstagande, och i betraktande av hennes långa och väl vitsordade tjänstgöring såsom lärarinna vid en statlig läroanstalt har utskottet emellertid i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna funnit starka billighetsskäl tala för att något understöd av allmänna medel beredes henne i den ekonomiskt brydsamma belägenhet, vari hon till följd av sitt avskedstagande kommit. Beträffande storleken av detta understöd har utskottet emellertid ansett någon reduktion av det i motionen föreslagna beloppet skäligen böra äga rum; och vill utskottet förorda, att understödet bestämmes

till omkring två tredjedelar av full pension eller i avrundat tal 1,600 kronor årligen. Detta understöd torde böra utgå från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. från och med den 1 juli 1923.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I:31, må medgiva, att förra lärarinnan vid folkskoleseminariets i Umeå övningsskola Jenny Maria Norberg må av styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. tillerkännas ett årligt understöd av ettusensexhundra kronor, att utgå från och med den 1 juli 1923 under hennes återstående livstid.

B. Militära pensionsväsendet.

2:o) I en till riksdagen avlåten, den 9 mars 1923 dagtecknad proposition nr 148 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Södermanlands 1:a kompani *Johan Alfred Ponthan Glantsberg* må tilldelas pension, såsom hade han tjänat kronan tjugo år från tjugo års ålder.

Ang.
pension åt
förre båts-
mannen J. A.
P. Glantsberg.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts proposition, hemställer

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

3:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1923 dagtecknad proposition nr 214 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att vardera av verkmästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Stockholm *Erik Ferdinand Jonsson* och mästaren å sådan stat vid samma varv *Otto Alexander Johansson* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring, Jonsson med 1,155 kronor 60 öre och Johansson med 910 kronor,

Ang.
pensionsför-
bättring till
verkmästaren
E. F. Jonsson
och mästaren
O. A. Johans-
son.

att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen och i samma ordning som fyllnadspension.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Ang.
pensionsför-
bättring åt
flaggkvarters-
mannen A. G.
Sjöqvist.

4:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1923 dagtecknad proposition nr 223 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att flaggkvartersmannen i marinen *Anders Gustaf Sjöqvist* må från och med dagen näst efter den, då han erhållit avsked, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring med ett belopp av 1,310 kronor för år räknat, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid armén och i samma ordning som fyllnadspension.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Ang.
ersättning
åt förre
sjömannen
K. A. M.
Didon för
kroppsskada,
ådragen
under
militärtjänst-
göring.

5:o) I en inom andra kammaren av herr *Molander* väckt motion nr 140 har hemställts, »att riksdagen ville besluta, att ersättning skall utgå till f. d. 1 kl. sjömannen *K. A. M. Didon* för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, oberoende av den omständigheten, att framställning om sådan ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar har utskottet inhämtat, att *Didon*, som är född den 13 mars 1891, under tiden den 1 oktober 1909—5 april 1912 var fast anställd vid flottan, från vilken anställning han avgick såsom 1 kl. sjöman, samt därefter under tiden den 9 mars—2 oktober 1915 var inkallad till krigstjänstgöring vid flottan, därifrån han sist-

nämnda dag hemförlovades på grund av tillfällig sjukdom. Under sin fasta anställning var han under 12 dagar den 16—27 april 1911 inlagd på flottans sjukhus i Karlskrona för *lungsjukdom*, varom vederbörande sjukhusläkare i avgivet intyg yttrat följande:

»2 kl. sjömannen vid 3 matr.-komp. 672 Didon vårdades på flottans sjukhus för hemoptys $16/4$ — $27/4$ 1911. Hade $15/4$ vid två särskilda tillfällen hostat upp vid pass $1/3$ liter ljusrött blod enligt egen uppgift; ej förr hostat blod, men hostat i 3 månader. Efter inkomsten å sjukhuset ingen blodig upphostning. Temperaturen afebril. $27/4$: Inga förändringar i lungorna kunna konstateras. Utskrevs frisk $27/4$.»

Under krigstjänstgöringen år 1915 förklarades Didon genom läkarbetyg den 24 augusti nämnda år vara på grund av *hjärtsjukdom* i behov av tjänstledighet och var av denna anledning permitterad under tiden 31 augusti—30 september.

Didon intogs sedermera, omkring 10 år efter det lungsjukdomen under anställningstiden vid flottan yppats, den 19 november 1921 å länssanatoriet i Sundsvall, vars överläkare härom i avgivet intyg anfört följande:

»F. d. 1:a klass sjöman Karl Aug. Didon vårdades å länssanatoriet i Sundsvall under tiden $19/11$ 1921— $12/2$ 1922 för tbc. pulmon., Stad. III (oläsligt ord) + Neurasthenia. Didon uppgav, att han i barndomen haft vatten i lungsäcken, men eljes varit fullt kry tills han den $16/5$ 1911 plötsligt fick blodhosta (ca en kaffekopp blod). Han intogs då på flottans sjukhus i Karlskrona, där han vårdades i 14 dagar. Sedan var han åter i fullt arbete och kände sig frisk, tills han den $9/7$ 1921 fick en ny stor hämopty, sedan dess dålig med feber.»

Hos Kungl. Maj:t anhöll Didon i ansökan den 2 februari 1922 om rätt att komma i åtnjutande av ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Över ansökningen infordrades utlåtande av *riksförsäkringsanstalten*, som den 3 maj 1922 anförde, bland annat följande:

»Till åtlydnad härav får riks-försäkringsanstalten efter i ärendet infordrade upplysningar — de senaste till anstalten inkomna den 13 nästlidne april, — samt sedermera inhämtat yttrande från den hos anstalten anställde specialisten å lung- och hjärtsjukdomarnas område, överläkaren medicine doktorn A. Gullbring, anföra följande.

Jämlikt bestämmelserna i ovannämnda kungl. förordning, jämförda med föreskrifterna i kungl. förordningen den 4 juli 1920 angående ändrad lydelse av 4 och 12 §§ i samma förordning, är rätt till ersättning i anledning av sjukdom, till vilken militärtjänstgöringen skäligen kan antagas hava bidragit, förverkad, därest ej framställning om sådan ersättning göres inom viss tid efter det sjukdomen yppats, vilken tid bestämts till respektive två och tre år, allteftersom sjukdomen yppats före eller efter 1919 års ingång.

Riksförsäkringsanstalten har tidigare beträffande underdåniga framställningar om ersättning i sådana fall då anspråk på ersättning i anledning av kroppsskada eller sjukdom, som yppats före ingången av år 1919, gjorts först efter två men inom tre år från det skadan eller sjukdomen yppades, hemställt, att den omständigheten, att framställningen icke ingivits inom föreskriven tid, icke måtte utgöra hinder för ersättningens tillerkännande.

I nu förevarande fall har emellertid framställning gjorts först sedan avsevärt längre tid än tre år förflutit från det sjukdomen yppades, nämligen beträffande sökandens lungsjukdom omkring elva år och beträffande den hjärtsjukdom, varav han jämväl lider, omkring sju år efter det att, så vitt av handlingarna framgår, respektive sjukdomar konstaterats. På grund härav anser sig riksförsäkringsanstalten icke kunna tillstyrka, att ett undantag i förevarande fall medges från gällande preskriptionsbestämmelser.

Riksförsäkringsanstalten har emellertid, för den händelse Eders Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga till dylikt medgivande, verkställt sådan utredning för utrönande av sambandet mellan sökandes militärtjänstgöring och de sjukdomar, av vilka han lider, som med hänsyn till den avsevärda tidrymd, som förflutit från uppkomsten av ifrågavarande sjukdomar, varit för anstalten möjlig.

Med stöd av de upplysningar i ärendet, vilka sålunda kunnat införskaffas, får riksförsäkringsanstalten avgiva det utlåtande, att det synes anstalten sannolikast, att sökandens militärtjänstgöring icke bidragit till ifrågavarande sjukdomars uppkomst eller utveckling.»

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde riksförsäkringsanstalten, att Didons framställning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. Detta blev även Kungl. Maj:ts beslut.

Enligt utskottet tillhandakommet, den 10 mars 1923 dagtecknat läkarintyg lider Didon, förutom av lungsjukdom, av »hjärtfel, väl kompenserat, lindrigt».

Utskottet.

Enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kan sådan ersättning utgå endast under förutsättning, att tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit. Rätten till ersättning är dock förverkad, om framställning därom icke göres inom viss tid efter det sjukdomen yppats, vilken tid bestämts till respektive två och tre år, allteftersom sjukdomen yppats före eller efter 1919 års ingång. Riksdagen har emellertid i åtskilliga fall medgivit, att ersättning enligt förordningen må utgå utan hinder av däri meddelade preskriptionsbestämmelser. Detta har likväl skett endast i sådana fall, där verkställd utredning givit vid handen, att skäligen anledning funnits antaga, att militärtjänstgöringen bidragit till sjukdomens uppkomst eller utveckling. Enligt den utredning, som riksförsäkringsanstalten med hänsyn

till den avsevärda tid — respektive 11 och 7 år — vilken förflutit efter uppkomsten av Didons sjukdomar, kunnat verkställa, har detta i förevarande fall icke ansetts vara förhållandet. Utredningen har sålunda visat, bland annat, att Didon under en tid av omkring 10 år, efter det lungsjukdomen under anställningstiden yppats, varit frisk och i fullt arbete. Med hänsyn till resultatet av denna utredning har den av Didon hos Kungl. Maj:t gjorda ansökningen om rätt till ersättning lämnats utan bifall.

I betraktande av vad riks försäkringsanstalten i sitt utlåtande anfört och då vid den prövning, utskottet ägnat förevarande framställning, icke framkommit några nya omständigheter av beskaffenhet att kunna åstadkomma ändring i det resultat, vartill anstalten kommit, har utskottet, med allt beaktande av föreliggande ömmande omständigheter, funnit sig böra avstyrka bifall till motionen. Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion II:140 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. försvarsdepartementet.

6:o) I en till riksdagen avlåten, den 9 mars 1923 dagtecknad proposition nr 128 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

a) Under punkt 1:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att indelte soldaten vid Södermanlands regemente nr 133 *Fredrik Wilhelm Axelsson Duwähl* må, räknat från och med den 1 januari 1920, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor.

Ang.
pension åt in-
delte soldaten
F. W. A.
Duwähl.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Duwähl, som är född den 14 augusti 1881, antagits till soldat den 15 december 1900; att han insjuknat i lunginflammation den 1 januari 1917, vid vilken tidpunkt han var i tjänstgöring vid Södermanlands regemente; att han sedermera aldrig återvunnit hälsan utan drabbats av en svårartad blodsjukdom, som kan antagas hava uppkommit i anledning av

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 8 saml. 28 häft. (Nr 31.)

den genomgångna lunginflammationen och som oaktat omfattande läkarbehandling icke blivit botad; att denna blodsjukdom gjort Duwähl oförmögen till arbete och numera av läkare anses obotlig; att Duwähl, som är gift och har fyra barn, saknar egna medel till sin och familjens försörjning; samt att han, som kvarstår vid regementet, i egenskap av soldat är innehavare av ett litet boställe och under tjänstgöring åtnjuter dagavlöning.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Ehuru Duwähl, såsom av propositionen framgår, fortfarande kvarstår i tjänst vid Södermanlands regemente, har utskottet likväl med hänsyn till vad i ärendet anförts funnit sig böra tillstyrka, att understöd beviljas honom från och med den 1 januari 1920. Utskottet, som ej heller i övrigt haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

*Ang.
pension åt
f. d. indelte
furiren C. J.
R. Sandahl.*

b) I punkt 2:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att förre indelte furiren vid Jönköpings regemente *Carl Johan Robert Sandahl* må från och med den 1 januari 1922 å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension å 100 kröner.

Under hänvisning till den i propositionen förebragta utredningen får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

*Ang.
pension åt
ritaren G. A.
Danielsson.*

7:o) I en till riksdagen avlåten proposition nr 149 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet för den 16 mars 1923, föreslagit riksdagen medgiva, att ritaren vid ingenjördepartementet vid flottans varv i Karlskrona *Gustaf Adolf Danielsson* må från och med dagen näst efter den, då han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,700 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 149.

8:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1923 dagtecknad proposition nr 150, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre daglönaren vid flottans varv i Stockholm *Karl Gustaf Hultberg* må från och med den 25 februari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor.

Ang.
pension åt
f. daglönaren
vid flottans
varv *K. G.
Hultberg.*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

9:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1923 dagtecknad proposition nr 151 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till *Ida Brita Thorells* i Bergsjö den 26 september 1920 födde son *Per Einar* må från och med den 1 januari 1922, intill dess han uppnått femton års ålder, från allmänna indragningsstaten utbetalas understöd med belopp, som skulle hava tillkommit honom, därest förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit tillämplig på honom såsom son till avlidne *Viktor Olsson*, dock utan rätt för honom att å sagda understöd åtnjuta dyrtids- eller pensionstillägg.

Ang.
understöd åt
*Ida Brita
Thorells* i
Bergsjö son
Per Einar.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Ang.
pensionering
av f. d. re-
servlöjtnanten
i flottans
reserv A.
Thore.

10:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1923 dagtecknad proposition nr 152 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. reservlöjtnanten i flottans reserv *Alexander Thore* må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma jämte den pension, som må tillkomma honom från ränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm, uppgår till sammanlagt 300 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Ang.
pension till
f. d. fästnings-
byggnadsarbe-
taren O. Berg-
man.

11:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1923 dagtecknad proposition nr 224 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Bodens fästningsbyggnad *Otto Bergman* må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag.

Utskottet har ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Ang.
årligt under-
stöd åt dag-
lönaren K. O.
Jonassons
änka.

12:o) I en inom första kammaren av herr *Leander* väckt motion nr 4 har hemställts, »det riksdagen må medgiva, att avlidne daglönaren å flottans varv i Karlskrona Karl Oskar Jonassons änka, *Gärda Matilda Jonasson, född Andersson*, må från och med år 1923 under sin återstående livstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 200 kronor».

I motiveringen har anförts, bland annat, att Jonasson, som var född den 7 oktober 1857 och under omkring 34 år haft anställning vid flottans varv i Karlskrona, den 10 april 1921 avlidit i hjärnblödning å

flottans sjukhus därstädes, efterlämnande hustru, född den 8 mars 1868, samt två minderåriga barn i behövande villkor.

Vid motionen har fogats, bland annat, ett av förste marinläkaren J. Lagerholm utfärdat intyg av innehåll, att Jonasson även tidigare, den 21 april 1916, haft en hjärnblödning, efter vilken han ej blivit fullt återställd, att han enligt uppgift före den 1916 inträffade hjärnblödningen överansträngt sig under tjänstgöring ombord å pansarbåten »Niord» samt att denna tjänstgöring med stor sannolikhet bidragit till sjukdomen.

Beträffande motionärens framställning i övrigt får utskottet hänvisa till motionen med därvid fogade bilagor.

Över förevarande motion har statskontoret på anhållan av utskottet anbefallts avgiva utlåtande; och har nämnda ämbetsverk i ärendet hört varvschefen i Karlskrona, som anfört följande:

»Genom chefens för ingenjersdepartementet å flottans härvarande varv försorg har undersökning i det föreliggande ärendet verkstälts. Så vitt därvid kunnat utrönas har det arbete, som ålagts daglönaren Karl Oskar Jonasson, icke varit tyngre eller mera ansträngande än det, som ålagts andra vid departementet anställda arbetare inom plåtslageriyrket. Ej heller har det kunnat ådagaläggas, att den hjärnblödning, som drabbat Jonasson år 1916, förorsakats av överansträngning vid arbete å pansarbåten Niord. Samme departementschef vitsordar, att Jonasson var en mycket plikttrogen och skötsam arbetare.

Varvschefen.

Jämlikt gällande reglemente för flottans pensionskassa kan vid marinen anställd daglönare icke antagas till delägare i sagda kassa, i följd varav Jonassons änka icke äger rätt till gratial ur densamma.

Från varvschefens sida är intet att erinra mot bifall till den föreliggande motionen angående tilldelande från allmänna indragningsstaten av ett årligt understöd åt daglönaränskan Jonasson, och vill jag erinra om, att sistlidet års riksdag enligt skrivelse nr 302, punkt 25, tilldelat en daglönaränka och hennes minderåriga barn årligt understöd från samma stat.»

För egen del har statskontoret anfört att, ehuru det icke vore utrett att den sjukdom, vari daglönaren Jonasson avlidit, varit direkt orsakad av hans arbete å varvet, i detta fall dock syntes föreligga ungefär liknande omständigheter, som föranlett 1922 års riksdag att bevilja understöd åt daglönaren G. E. Aronssons efterlämnade anhöriga (prop. nr 82, bankoutskottets utlåtande nr 21, p. 17, och riksdagens skrivelse nr 302, p. 25.)

Statskontoret.

På grund av vad i ärendet anförts och då, enligt vad ovanberörda läkarbetyg utvisar, Jonassons tjänstgöring med stor sannolikhet kan antagas hava bidragit till den sjukdom, vari han avlidit, har utskottet

Utskottet.

funnit det vara billigt, att ett årligt understöd av allmänna medel tilldelas Jonassons änka. Mot det belopp, som i sådant avseende föreslagits i motionen, har utskottet icke något att erinra. Understödet torde böra beviljas å allmänna indragningsstaten och utgå från och med den 1 januari 1923.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till förevarande motion I: 4, må medgiva, att avlidne daglönaren å flottans varv i Karlskrona Karl Oskar Jonassons änka, Gärda Matilda Jonasson, född Andersson, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

Ang.
pensioner åt
förra vakt-
karlarna K. P.
Nordström
och K. A. C.
Stening.

13:o) I en inom andra kammaren av herr *Karlström* i Lummelunda väckt motion, nr 10, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta om en årlig pension att från och med år 1923 under deras återstående livstid utgå med 350 kronor till f. d. vaktkarlen *Karl Petter Nordström* samt med 450 kronor till f. d. vaktkarlen *Karl August Claesson Stening.*»

Beträffande motiveringen för detta yrkande liksom i fråga om de vid motionen fogade bilagorna får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar har utskottet i förevarande ärende inhämtat bland annat följande:

Nordström, som är född den 14 augusti 1877, anställdes år 1902 såsom tillsyningsman vid Färösunds kustposition mot en årlig ersättning av 600 kronor jämte fri bostad, vilken ersättning från och med den 1 januari 1909 ökades till 660 kronor årligen. *Nordströms* anställning upphörde med utgången av år 1919, då kustpositionen enligt riksdagens beslut nedlades. *Nordström* anhöll då hos Kungl. Maj:t att få komma i åtnjutande av en årlig pension. I häröver avgivet utlåtande förklarade sig marinförvaltningen, med hänsyn till arten av den befattning, sökanden innehaft och då han endast vore 42 år gammal, icke kunna tillstyrka framställningen. Tillika upplyste ämbetsverket, att sökanden på synnerligen förmånliga villkor fått förhyra den bostadslägenhet, som han dittills på grund av sin befattning innehaft. Statskontoret, vars utlåtande jämväl infordrats, biträdde på anförda skäl den av marinförvaltningen uttalade meningen, att pension i detta fall icke borde ifrågakomma, men ifrågasatte, med hänsyn till anledningen till att sökanden mistat sin

syssla och därmed förenad arbetsförtjänst, huruvida icke en gratifikation billigtvis borde tilldelas honom såsom hjälp till livsuppehållet, intill dess han kunde hinna skaffa sig annan arbetsförtjänst. Sedan marinförvaltningen ånyo yttrat sig i ärendet, tilldelades Nordström genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 juni 1920 en gratifikation av 600 kronor.

Enligt av vederbörande pastorsämbete den 30 december 1922 afgivet intyg är Nordström gift och har fyra minderåriga barn samt häftar i skuld (egnahemslån) för 2,300 kronor.

Stening, som är född den 28 september 1875, anställdes år 1893 såsom tillsyningsman vid ifrågavarande kustposition mot fri bostad och en kontant ersättning av 600 kronor årligen, vilken ersättning från och med den 1 januari 1909 ökades till 740 kronor. Då anställningen med 1919 års utgång upphörde, anhöll jämväl Stening hos Kungl. Maj:t om pension och anförde till stöd härför, bland annat, att han på grund av sjukdom vore ur stånd att utföra grövre arbete. I utlåtande över ansökningen ansåg sig marinförvaltningen med hänsyn till befattningens art och då sökanden endast vore 44 år gammal samt hans sjukdom — enligt handlingarna bifogat intyg bristning av ryggmuskulaturen — icke syntes hindra honom från att genom eget arbete försörja sig, icke kunna tillstyrka framställningen. Ämbetsverket upplyste tillika att jämväl Stening fått på synnerligen förmånliga villkor förhyra den bostadslägenhet, som han dittills på grund av sin befattning innehaft. Statskontoret avstyrkte på samma skäl, som av marinförvaltningen anförts, den gjorda framställningen om pension, men ifrågasatte jämväl för Stenings vidkommande en gratifikation såsom hjälp till livsuppehållet under tiden, intill dess han hunne förskaffa sig annan arbetsförtjänst. I infordrat utlåtande upplyste sedermera riksförsäkringsanstalten, att sökanden, enligt av anstalten införskaffad utredning, ådragit sig den kroppsskada, varav han lede, under utförande av byggnadsarbete för egen räkning, och funne anstalten vid sådant förhållande någon ersättning för berörda kroppsskada icke böra av statsmedel utgå. Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 11 juni 1920 tilldelades jämväl Stening en gratifikation av 600 kronor.

Enligt vederbörande pastorsämbetes intyg saknar Stening förmögenhet och är hänvisad att genom skoreparation och dylika smärre arbeten förtjäna sitt uppehälle.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har frågan om beredande av pension åt förra tillsyningsmännen Nordström och Stening redan varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning, men ansågs ifråga-

varande befattningshavare därvid med hänsyn till arten av deras befattning och till deras ringa levnadsålder icke kunna tillerkännas pension. I betraktande av anledningen till upphörandet av deras anställning tilldelades de emellertid av Kungl. Maj:t efter entledigandet en gratifikation såsom hjälp till livsuppehållet, intill dess de hunne skaffa sig annan arbetsförtjänst; och tillmättes beloppet av denna gratifikation så, att den i det närmaste motsvarade den kontanta avlöningen under ett år. Med hänsyn till vad sålunda i ärendet förekommit och då några nya omständigheter icke anförts av beskaffenhet att böra föranleda ett frångående av den ståndpunkt, de i ärendet hörda myndigheterna och Kungl. Maj:t intagit i frågan, har utskottet ansett sig böra avstyrka motionen. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II : 10 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Ang.
förhöjd
pension åt f. d.
fanjunkaren
C. Billing.

14:o) I en inom andra kammaren av herr *Fjellman* väckt motion, nr 71, har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja förre fanjunkaren vid skånska dragonregementet *C. Billing* pension enligt de grunder, efter vilka denna skulle utgå på grund av 1919 års bestämmelser utan hinder därav, att Billing avgick redan i november 1918».

Av tillgängliga handlingar inhämtas, att Billing, som är född den 30 juni 1868, den 9 november 1918 beviljats avsked från sin fanjunkarebeställning vid skånska dragonregementet, med rätt att från och med den 1 december 1918 tillträda pensionsförmåner med 1,000 kronor årligen, att han genom beslut av direktionen över arméns pensionskassa den 27 augusti 1919 jämlikt kungörelsen den 20 augusti samma år angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén tilldelats en årlig pensionsförbättring av 625 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1919, samt att han, som med begagnande av rätt till respittid kunnat kvarstå i tjänst till utgången av juni månad 1921, skulle, därest avsked beviljats honom först efter ingången av år 1919, i enlighet med bestämmelserna i nyssnämnda kungörelse hava erhållit pensionsförbättring med 1,250 kronor årligen.

I en till Kungl. Maj:t ställd ansökning anhöll Billing den 22 november 1922 att komma i åtnjutande av pensionsförhöjning och anförde till stöd härför följande:

»Innan jag den 9 november 1918 begärde mitt avsked från Kungl. skånska dragonregementet, hade jag företräde hos regementschefen, översten m. m. W. Cronborg för att anhålla få stanna kvar i tjänsten på respitår så länge, tills jag i

behörig ordning blivit delaktig av den förhöjda pension, som skulle komma att beslutas av 1919 års riksdag. Härvid förekom mig regementschefen genom hans bestämda uttalande, att jag kom i åtnjutande av pensionsförhöjning i lika stor utsträckning, om jag tog avsked ovannämnda datum, som om jag stannade kvar i tjänsten, varför jag beslöt mig för att taga avsked. Härigenom gjorde jag en avsevärd förlust i min årliga pension, vilket nogsamnt visat sig genom att de underofficerare, som tagit avsked efter den 1 januari 1919, erhållit betydligt större pension än jag».

Denna ansökning tillstyrktes såväl av översten Croneborg och dennes efterträdare såsom regementschef som även av vederbörande arméfördelningschef men blev av direktionen över arméns pensionskassa avstyrkt, enär sökanden redan tillerkänts de pensionsförmåner, som enligt gällande författningar högst kunde till honom utgå. Direktionen hemställde emellertid i sitt utlåtande, att ansökningen måtte överlämnas till 1921 års pensionskommitté för att beaktas vid en eventuell omreglering av det militära pensionsväsendet. Detta blev även Kungl. Maj:ts beslut.

Såsom av det anförda framgår, hava de pensionsförmåner, som utgå till Billing, tillmätts i överenstämmelse med gällande författningar. Emellertid skulle Billing, därest han med begagnande av sin rätt till respittid kvarstått i tjänst intill ingången av år 1919, från och med nämnda år hava kommit i åtnjutande av en pensionsförbättring, som med 625 kronor årligen överstigit den nu till honom utgående. Att så icke blivit fallet torde, såvitt av handlingarna framgår, få anses hava sin grund i de upplysningar, som Billing före avskedstagandet erhållit av regementschefen. Vid sådant förhållande synas enligt utskottets mening billighetsskäl tala för ett bifall till Billings ansökan om pensionsförhöjning. Då emellertid, på sätt av utredningen framgår, berörda ansökan ännu är beroende på Kungl. Maj:ts prövning, torde beslut i denna fråga icke nu böra av riksdagen fattas på grundvalen av enskild motion, utan synes förslag i ämnet böra avvaktas från Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:71 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

15:o) I en inom andra kammaren av herr *Magnusson* i Skövde väckt motion, nr 132, har anförts och hemställts följande:

»Den 5 december 1922 avled pensionerade fortifikationsarbetaren vid Karlsborg, Karl Gustaf Andersson, efterlämnande änka, *Eva Charlotta Andersson*, född *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 8 saml. 28 häft. (Nr 31.)*

Ang.
årligt under-
stöd åt änkan
*Eva Charlotta
Andersson.*

år 1846. Änkan är, såsom framgår av intyg, som jag anhåller få överlämna till vederbörande utskott, fullständigt medellös och kan på grund av hög ålder ej heller genom arbete nämnvärt bidraga till sitt uppehälle. Mannen åtnjöt i livstiden en pension av 300 kronor årligen, vartill kommit dyrtidstillägg. Då änkan nu efter hans död saknar medel till sitt uppehälle, synes mig en hemställan om årligt bidrag därtill av statsmedel vara befogad, särskilt som riksdagen förut beviljat sådant i jämförliga fall, och tillåter jag mig därför vördsamt hemställa, att riksdagen måtte bevilja änkan Eva Charlotta Andersson, född Johansdotter från Mölltorp, ett årligt understöd under återstående livstid av 200 kronor».

Utskottet.

Såsom av motionen framgår, har den befattningshavare, för vilkens änka understöd i motionen begärts, icke innehaft ordinarie anställning i statens tjänst, och änkan är sålunda icke berättigad till erhållande av pension. Utskottet vill erinra, att hittills såsom princip gällt, att stats tjänares familjepensionering bör bestridas väsentligen med deras egna avgifter och att staten härvidlag bör inskränka sig till att medverka vid bildandet av kassor för sådant ändamål. Endast i vissa undantagsfall, där särskilt ömmande omständigheter varit för handen, har riksdagen, företrädesvis på framställning av Kungl. Maj:t, beviljat årliga understöd åt änkor efter icke-ordinarie befattningshavare i statens tjänst. Tillräckliga skäl för att i nu föreliggande fall frångå det sålunda tillämpade förfaringssättet synas utskottet icke vara anförda; och vill utskottet särskilt framhålla, att den ingående prövning av föreliggande omständigheter, som i varje fall bör föregå beviljandet av understöd, enligt utskottets mening i ärenden av denna art bör verkställas av Kungl. Maj:t.

På grund av vad nu anförts har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till motionärens framställning. Utskottet tillåter sig i samband härmed erinra, att i motion vid förlidet års riksdag förslag väcktes om beviljande av pensioner åt fem änkor efter i kronans tjänst vid Karlsborg anställda arbetare, vilka i livstiden åtnjutit pension till belopp av 300 kronor årligen. Denna framställning blev av bankoutskottet i dess utlåtande nr 21, punkt 21, avstyrkt samt av riksdagen avslagen.

Utskottet vill emellertid i detta sammanhang framhålla önskvärdheten av, att åtgärder vidtagas för ett enhetligt ordnande av frågan om icke-ordinarie stats tjänares familjepensionering; och tillåter sig utskottet i avseende härå erinra, att förslag i detta ämne redan för några år sedan avgivits av särskilda inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga, vilket förslag emellertid fortfarande är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion II: 132 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

16:o) I en inom andra kammaren av herr *Billqvist* väckt motion nr 137 hemställes »att riksdagen måtte bevilja förrådsarbetaren *Anders Gustaf Östman* ett årligt understöd av 600 kronor att utgå fr. o. m. innevarande år.»

Ang.
understöd åt
förrådsarbeta-
ren A. G.
Östman.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Efter anhållan av utskottet har statskontoret anbefallts avgiva utlåtande över motionen; och har nämnda ämbetsverk i ärendet inhämtat yttrande av arméförvaltningens intendentsdepartement, som anfört följande:

»Departementet har beträffande bemälda Östman inhämtat, att han är född den 1 juli 1866, och att han således är över 56 år gammal, att han under åren 1889—1905 med vissa avbrott varit anställd vid Karlsborgs fästningsbyggnader, dock under en sammanlagd tid av 13 år, att han tjänstgjort vid statens järnvägar i 15 månader, vid Vaxholms fästningsbyggnad i 11 månader samt varit anställd vid Göta ingenjörsbataljon i 5 år samt vid arméns intendenturförråd i Karlsborg under en tid av omkring 7 år, vadan hans anställningstid i statens tjänst omfattar sammanlagt omkring 27 år.

Arméförvall-
ningens inten-
dentsdeparte-
ment.

att han år 1909 ådragit sig en svårare bäckenskada, vilken under de senare åren förvärrats och nedsatt hans arbetsförmåga,

att han i följd av berörda skada måst den 1 februari 1922 avskedas från sin ovannämnda anställning vid intendenturförrådet i Karlsborg,

att han under sin anställningstid i statens tjänst på ett tillfredsställande sätt skött sina tjänsteåligganden, samt

att han under de senare åren uppburit en avlöning, som — frånsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,400 kronor för år.

I betraktande av Östmans långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst finner departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han kommer i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad.

I fråga om storleken av dylikt understöd synes det departementet, som om understödet skäligen borde bestämmas till det belopp, som Kungl. Maj:t och riksdagen i allmänhet plägar bevilja åt arbetare vid armén i liknande ställning som Östman, eller till 600 kronor för år.

Understödet ifråga synes i enlighet med motionärens hemställan böra få utgå från och med den 1 januari 1923.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement, som lämnats tillfälle att yttra sig i ärendet, har jämväl förklarar sig icke hava något att erinra mot bifall till den gjorda framställningen om beviljande av ett årligt understöd åt Östman.»

På grund av vad sålunda anförts har intendentsdepartementet tillstyrkt, att Östman måtte från allmänna indragningsstaten beredas en årlig pension av 600 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1923.

Statskontoret. Statskontoret har för egen del åberopat vad i intendentsdepartementets yttrande anförts angående beviljande av understöd i liknande fall.

Utskottet. Då Östman, på sätt utredningen i ärendet giver vid handen, under sammanlagt omkring 27 år arbetat i statens tjänst och på grund av kroppsskada måst entledigas från sin anställning, har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att understöd från allmänna indragningsstaten beviljas honom med det i motionen föreslagna beloppet. Understödet torde, såsom i motionen föreslagits, böra utgå från och med den 1 januari 1923.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till förevarande motion II: 137, må medgiva, att förre förrådsarbetaren vid arméns intendenturförråd å Karlsborg Anders Gustaf Östman må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av sexhundra kronor.

II. Ang. socialdepartementet.

17:o) I en till riksdagen avlåten, den 9 mars 1923 dagtecknad proposition nr 129 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—7:o hemställt.

Ang. understöd åt läkaren vid Malmö asyl A. Bjerkéns änka och barn. a) I punkt 1:o av sagda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att läkaren vid Malmö asyl Axel Bjerkéns änka *Ida Augusta Charlotta Bjerken*, född *Geijer*, samt makarnas son *Sven Erik Reinhold* och dotter *Hildur Anna Margareta* må, räknat från och med den 1 januari 1923, å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med 900 kronor, så länge hon förbliver änka, samt barnen

vartdera med 200 kronor till och med det år, varunder vederbörande uppnår 18 års ålder.

Av till ärendet hörande handlingar inhämtas, bland annat, att doktor Bjerkén, vilken var född den 18 augusti 1861 och avled den 18 december 1922, varit anställd i statens tjänst såsom underordnad läkare vid hospital och asyler från och med den 28 oktober 1889 till och med den 31 oktober 1901 och från sistnämnda dag såsom läkare vid Malmö asyl, vilken befattning han innehaft till sin död samt att han vid sitt frånfalle efterlämnat änka och fyra barn, av vilka tre ej uppnått 21 års ålder.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Då den befattning såsom läkare vid Malmö asyl, vilken innehafts av Bjerkén, sedan år 1883 icke varit uppförd på ordinarie stat och Bjerkén på grund härav saknat möjlighet att bereda sina efterlevande rätt till pension, finner utskottet det vara billigt, att understöd av allmänna medel beredas hans efterlämnade änka och minderåriga barn. Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende har icke givit utskottet anledning till erinran; och hemställer utskottet sålunda,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

b) Under punkt 2:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att förre sysslomannen vid Härnösands hospital Carl Gustaf Beijboms änka, *Maria Laurentia Beijbom, född Sellström*, må, räknat från och med den 1 december 1922, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 600 kronor.

Ang. understöd åt förre sysslomannen vid Härnösands hospital C. G. Beijboms änka.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Under erinran om riksdagens tidigare fattade beslut i liknande fall får utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

c) I punkt 3:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att extra skrivbiträdet vid Uppsala hospital och asyl *Gustaf Mauritz Thill-*

Ang. understöd åt extra skriv-

biträdet
vid Uppsala
hospital och
asyl G. M.
Thillquist.

quist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid nämnda hospital och asyl, dock tidigast från och med den 1 juli 1923, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av 500 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår, bland annat, att Thillquist, som är född den 1 januari 1850, tjänstgjort å Uppsala hospital och asyls kontor såsom extra skrivbiträde alltsedan juli månad 1901, att ersättningen för arbetet från och med år 1919 utgjort 1,200 kronor för år, som utgått av ett i utgiftsstaten för nämnda anstalt anvisat anslag till extra renskrivning, att Thillquist före år 1901 icke innehaft anställning i statens tjänst, samt att han, som har minderårig son att försörja, befinner sig i bekymmersamma ekonomiska omständigheter.

I övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Ehuru Thillquist, såsom av det ovan anförda framgår, vid tillträddandet av sin befattning vid Uppsala hospital och asyl redan överskridit 50 års ålder, har utskottet likväl med hänsyn till hans jämförelsevis långa tjänstetid och övriga i ärendet åberopade omständigheter icke velat motsätta sig, att ett årligt understöd beviljas honom till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet. Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

Ang.
understöd åt
förste
maskinisten
vid Kristine-
hamns
hospital
F. O. Rydén
änka.

d) Med biträdande av Kungl. Maj:ts därom under punkt 4:o framställda förslag och under hänvisning till den i propositionen förebragta utredningen i ärendet hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förste maskinisten vid Kristinehamns hospital Frans Oskar Rydén's änka *Lovisa Rydén, född Andersson*, må, räknat från och med den 1 februari 1922, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av trehundrafemtio kronor.

Ang.
understöd åt
eldaren vid
Uppsala
hospital och
asyl K. F.
Fredrikssons
änka.

e) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 5:o gjorda framställning och under åberopande av den i propositionen lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att eldaren vid Uppsala hospital och asyl Karl Fredrik Fredrikssons änka

Johanna Charlotta Fredriksson, född Andersson, må, räknat från och med den 1 april 1922, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av trehundrafemtio kronor.

f) Under punkt 6:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att änkan *Anna Charlotta Hjerm, född Jonsdotter*, må — under förutsättning att hon icke i anledning av sin dotter, köksbiträdet vid Nyköpings hospital Emilia Charlotta Hjerm's död erhåller livränta i enlighet med bestämmelserna i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete — från och med den 1 januari 1923, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 150 kronor.

*Ang.
understöd åt
änkan Anna
Charlotta
Hjerm.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att änkan Hjerm — vilkens dotter den 27 maj 1922 under upprörande omständigheter mördats av en å hospitalet vårdad kriminalpatient — av bemälda dotter under de senaste åren erhållit bidrag till sitt och sin sjukliga sons uppehälle ävensom framställt anspråk på understöd av statsverket såsom ersättning för den skada och förlust, som tillskyndats henne genom dotterns död.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Enligt vad utskottet inhämtat, har änkan Hjerm hos försäkringsrådet anfört besvär över riks-försäkringsanstaltens i propositionen omförmälda beslut, varigenom hon förklarats icke vara enligt olycksfallsförsäkringslagen berättigad till livränta i anledning av dotterns död; och har rådet genom beslut den 6 innevarande april ej funnit skäl göra ändring i anstaltens beslut. Änkan Hjerm kan således icke erhålla någon livränta enligt nyssnämnda lag. Vid sådant förhållande anser sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förslag om understöd till änkan Hjerm från allmänna indragningsstaten.

Utskottet.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må medgiva, att änkan Anna Charlotta Hjerm, född Jonsdotter, må från och med den 1 januari 1923, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av etthundrafemtio kronor.

Ang.
pension
åt polisupp-
syningsman-
nen S. Ek-
blom.

g) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 7:o framställda förslag och med återopande av beslut, som tidigare av riksdagen fattats i liknande fall, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att polisuppsyningsmannen *Sven Ekblom* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom polisuppsyningsman i Sävsjö municipalsamhälle, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension, uppgående jämte honom tillkommande underhåll och korpralstillägg från Vadstena krigsmanshuskassa till femhundra kronor, under villkor att pension till nämnda belopp utgår från Sävsjö municipalsamhälle.

Ang.
understöd åt
snickaren
N. Nelin.

18:o) I en inom andra kammaren av herr *Lovén* väckt motion nr 8 har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att snickaren *N. Nelin* vid Malmö asyl måtte tilldelas ett årligt understöd, räknat från den 1 januari 1923, till ett belopp lika med vad han skulle uppburit, om han varit berättigad till pension efter § 25 av hospitalsstadgan.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen med därvid fogade bilagor.

Av tillgängliga handlingar framgår, att *Nelin*, som uppnått en ålder av över 73 år, under en tid av 32 år utfört vid Malmö asyl förekommande snickeriarbeten och liknande göromål mot av direktionen för asylen fastställd dagavlöning, som utgått från de i anstaltens stat uppförda anslagsposterna »Inventarier» samt »Underhåll av byggnader och gårdar», att hans sammanlagda ersättning under de senaste fem åren i medeltal uppgått till närmare 3,000 kronor årligen samt att han enligt läkarbetyg numera är på grund av sjukdom oförmögen att genom arbete försörja sig. Sedan *Nelin* i början av år 1922 begärt entledigande från sin anställning, anhöll direktionen hos medicinalstyrelsen, att *Nelin* måtte tilldelas pension eller understöd. Då emellertid *Nelin* icke varit anställd såsom befattningshavare vid anstalten utan allenast sedan lång tid tillbaka mot dagspenning utfört förekommande snickeriarbeten därstädes samt vid sådant förhållande förutsättningar för erhållande av pension eller årligt understöd enligt § 25 av hospitalsstadgan icke föreläge, fann medicinalstyrelsen genom beslut den 18 mars 1922 framställningen icke kunna föranleda någon dess åtgärd.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Nelin visserligen icke i egentlig mening varit anställd vid Malmö asyl, varför han ej heller är berättigad till pension enligt 25 § sinnessjukstadgan. Då han emellertid under 32 år utfört snickeriarbeten samt liknande göromål vid anstalten och ifrågavarande arbeten synas hava utgjort hans huvudsakliga sysselsättning, finner utskottet det vara billigt, att något understöd av allmänna medel tillerkännes honom under hans återstående livstid. Detta understöd torde med hänsyn till storleken av de pensionsbelopp, som i allmänhet pläga efter lika lång tjänstgöring tilldelas i statens tjänst anställda arbetare i liknande ställning, skäligen böra bestämmas till 600 kronor årligen, att från och med den 1 januari 1923 utgå å allmänna indragningsstaten.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 8, må medgiva, att förre snickaren vid Malmö asyl N. Nelin må från och med 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av sexhundra kronor.

III. Ang. ecklesiastikdepartementet.

19:0) I en till riksdagen avlåten, den 26 mars 1923 dagtecknad proposition nr 165 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Luleå Johan Jakob Nordströms änka *Katarina Nordström* må från och med den 1 november 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Ang.
understöd åt
förre vakt-
mästaren J. J.
Nordströms
änka.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Katarina Nordström är född den 2 juni 1832, att hon varit sin man behjälplig vid skötandet av vaktmästarbefattningen under hela dennes tjänstetid, den 1 augusti 1878—den 1 augusti 1900, samt att hon är fullständigt obemedlad och på grund av sjukdom och hög ålder urståndsatt att försörja sig själv.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Utskottet.

Med hänsyn till änkan Nordströms höga ålder och då hon under lång tid biträtt sin man vid skötandet av dennes befattning, har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifråga-
varande proposition.

Ang.
pension åt
förste vakt-
mästaren och
portvakten
vid högre la-
tinläroverket
å Norrmalm
J. A. Lind-
qvist.

20:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 mars 1923 dagtecknad proposition nr 184 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förste vaktmästaren och portvakten vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm *J. A. Lindqvist* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,100 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

IV. Ang. jordbruksdepartementet.

Ang.
pension åt
stadsbudet vid
lantbruks-
institutet
vid Ultuna
J. A. Lundins
änka.

21:o) I en till riksdagen avlåten, den 10 mars 1923 dagtecknad proposition nr 146 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—6:o hemställt.

a) I punkt 1:o av nämnda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att stadsbudet och postföraren vid lantbruksinstitutet vid Ultuna Johan Alfred Lundins änka *Emilia Lundin, född Pettersson*, må, räknat från och med den 1 juli 1922, under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Utskottet, som beträffande utredningen i ärendet hänvisar till propositionen, har ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

b) I punkt 2:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att förvaltaren vid Ultuna egendom och föreståndaren för lantbruksskolan vid Ultuna *Waldemar Melin* må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådd ålder av 65 år kommer att avgå från sin anställning, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 4,800 kronor.

*Ang.
pension åt
föreståndaren
vid lantbruks-
skolan vid
Ultuna
W. Melin.*

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning må av riksdagen bifallas.

c) Under punkt 3:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att städerskan vid trädgårdsskolan vid Alnarp *Hanna Mattisson* må från och med månaden näst efter, den, varunder hon lämnar sin anställning vid skolan, dock tidigast från och med den 1 juli 1923 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

*Ang.
pension åt
städerskan vid
trädgårdssko-
lan vid Alnarp
Hanna
Mattisson.*

I fråga om den i ärendet lämnade utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Då *Mattisson* under en tid av endast 17 år haft anställning vid ifrågasvarande undervisningsanstalt, synes det kunna ifrågasättas, huruvida pension av statsmedel borde tillerkännas henne. Med hänsyn till hennes ålder, 65 år, och i betraktande av att 1922 års riksdag i ett liknande fall beviljat pension till samma belopp som det här ifrågasatta, har utskottet emellertid icke velat motsätta sig bifall till framställningen. Utskottet får således hemställa,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

Ang.
pension åt
fodermarsken
vid veterinär-
inrättningen
i Skara A.
Ask.

d) Med biträdande av Kungl. Maj:ts därom under punkt 4:o framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att fodermarsken *Abel Ask* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid veterinärinrättningen i Skara, dock tidigast från och med den 1 juli 1923, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av ettusen kronor.

Ang.
tilläggspen-
sion åt f. d.
domänintenden-
ten C. M.
Åhlund

e) Under punkt 5:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att före detta domänintendenten, majoren i armén *Carl Mathias Åhlund* må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid åtnjuta, utöver till honom utgående officerspension 2,720 kronor, pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 670 kronor årligen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att *Åhlund*, som den 18 juli 1923 uppnår 73 års ålder, den 1 april 1873 anställdes vid Bohusläns regemente och sålunda varit i statens tjänst i det närmaste 50 år, att han i februari 1899 förordnats till domänintendent i Göteborgs och Bohus län, vilken befattning han upprätthållit under 23 år samt att han i egenskap av f. d. kapten vid ovannämnda regemente åtnjuter en årlig pension av 2,720 kronor utom dyrtidstillägg.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Ang.
pensioner åt
f. d. stall-
betjänarna
vid Flyinge
hingstdepå
*J. Jönsson
Roskvist, P.
Kristensson
Bergkvist och
N. Larsson
Ekberg.*

f) Under punkt 6:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att de understöd, som genom särskilda beslut åren 1902, 1911 och 1914 tillerkänts envar av förra stallbetjänarna vid Flyinge hingstdepå *Jöns Jönsson Roskvist, Per Kristensson Bergkvist* och *Nils Larsson Ekberg*, må från och med den 1 juli 1923 med oförändrade belopp utgå från allmänna indragningsstaten.

Ifråga om utredningen i ärendet hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet.

Förevarande framställning avser, att de understöd å respektive 200, 300 och 300 kronor årligen, som av Kungl. Maj:t genom särskilda

beslut ovannämnda är tillerkänts ifrågavarande personer att utgå av hingstdepåns medel, skulle från och med den 1 nästkommande juli ersättas med understöd till samma belopp å allmänna indragningsstaten, varigenom pensionstillägg enligt därför gällande grunder komme att utgå å understödsbeloppen. Utskottet, som icke haft något att erinra häremot, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

V. Ang. handelsdepartementet.

22:o) I en till riksdagen den 16 mars 1923 avlåten proposition nr 147 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre navigationsskoleföreståndaren Ivar Adolf Hjalmar Wilhelm Bolins änka *Ida Graziella Elisabet Bolin, född Wistrand*, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av sexhundra kronor.

Ang.
Årligt under-
stöd åt förre
navigationss-
skoleföre-
ståndaren
I. A. Hj. W.
Bolins änka.

Till stöd för framställningen har åberopats propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet tillåter sig hänvisa.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts, har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 30 april 1923.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Reservationer:

vid punkten 13:o) (ang. pensioner åt förra vaktkarlarna Nordström och Stening):

av herrar *Gustafsson* i Stensholm, *Berge*, *Bäcklund*, *Kloo* och *Höglund*, vilka hemställt, att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 10, må medgiva, att vardera av förra vaktkarlarna vid Fårösunds kustposition Karl Petter Nordström och Karl August Claesson Stening må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor; samt

vid punkten 15:o) (ang. understöd åt änkan Andersson):
av herr *Bäcklund*.

Herrar *Eriksson* i Grängesberg och *Lindley* hava begärt få antecknat, att de icke deltagit i behandlingen av det under punkten 13:o) omförmälda ärende rörande pension åt förra vaktkarlarna Nordström och Stening.